

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Ankara, 01.07.2022

BARO BAŞKANLIĞI

.....

DUYURU NO: 2022/50

Konu: *Avukat ve avukat stajyerleri tarafından incelenmek istenen dosyanın bir suretinin mahkeme kaleminde bulunmaması halinde, Avukatlık Kanununun 46. maddesi gereğince, avukat ve stajyerlere dosyayı inceleme konusunda gerekli imkanın sağlanmasına yönelik makul sürede işlem tesisi için TBMM Kamu Denetçiliği Kurumu'nun Adalet Bakanlığı'na yönelik Tavsiye Kararı Hakkında.*

Konya Barosu'na kayıtlı bir meslektaşımızın yaptığı başvuru üzerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu Denetçiliği Kurumu'nun aldığı 20.06.2022 tarih ve 2022/7894-S.22.12110 sayılı tavsiye kararının bir örneği ekte gönderilmiŐtir.

Sözü edilen kararda, başvuru avukatın "avukat ve avukat stajyerleri tarafından incelenmek istenen dosyanın bir suretinin kaleminde bulunmaması halinde kalem memurunun UYAP ekranından dosya inceleme imkanının sağlanması" yönündeki talebine ilişkin olarak, "Avukatlık Kanununun 46. maddesinin uygulamasında avukat ve stajyerlere gerekli imkanın sağlanmasına yönelik makul sürede işlem tesisi için Adalet Bakanlığına" tavsiyede bulunulmuştur.

Tavsiye kararı doğrultusunda işlem tesisi konusu Birliğimizce takip edilmekte olup, benzer duruma ilişkin sorun yaŐayan meslektaşlarımız olması halinde durumun Birliğimize de iletilmesi hususunu takdirlerinize ve bilgilerinize saygılarımla sunarım.

Avukat R. Erinç SAĞKAN
Türkiye Barolar Birliği
Başkanı

Eki

TBMM Kamu Denetçiliği Kurumu Tavsiye Kararı

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

SAYI : 2022/7894-S.22.12110
BAŞVURU NO : 2021/21993
KARAR TARİHİ : 20/06/2022

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

Adres:ehalegul.baykan@hs01.kep.tr

BAŞVURUYA KONU İDARE : ADALET BAKANLIĞI

BAŞVURUNUN KONUSU : Başvuran, Avukatlık Kanununun 46. maddesinin uygulamasında avukat ve stajyerlere gerekli imkanın sağlanmasını talep etmektedir.

BAŞVURU TARİHİ : 28/12/2021

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza şikâyet başvurusunda bulunan 1

başvurusunda özetle; avukatların ve avukat stajyerlerinin savunma hakkı kapsamında dosya inceleme yetkisine ilişkin olarak avukat ve avukat stajyerlerinin vekaletname sunacağı dosyayı inceleme yetkisinin temelinde; vekilin savunma hakkıyla birlikte, savunacağı tarafı özgürce seçme hakkının da bulunduğunu ve bu hakkın kısıtlanamayacağını, uygulamada mahkeme ve savcılık kalemleri, hakim, savcılar tarafından bu hakkın kısıtlandığını, hiçbir vekilin içeriğini bilmediği dosyada, sorumluluk alma mecburiyetinde olmadığını, bu sebeple eğer ki dosya mahkeme ve savcılık kaleminde yok ise; ya dosyanın bir suretinin kalemde bulundurulmasının sağlanması ya da memurun önündeki UYAP ekranından avukat ve stajyere dosya incelenme imkanı verilmesinin gerektiğini belirterek; avukat ve avukat stajyerleri tarafından incelenmek istenen dosyanın bir suretinin kalemde bulunmaması halinde kalem memurunun UYAP ekranından dosya incelenme imkanının sağlanmasını talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Kurumumuzun 04/01/2022 tarih ve S.22.138 sayılı yazısı ile şikâyet başvurusunun çözüme kavuşturulması amacıyla Türkiye Barolar Birliğinden bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. **Türkiye Barolar Birliği tarafından gönderilen 06/02/2022 tarih ve 4079 sayılı cevabi yazı ve eklerinde özetle;**

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

2.1 Avukatların yargılama faaliyetine konu olmuş veya olma olasılığı bulunan dava ve takip dosyalarını, bilgi ve belgeleri inceleme hakkına sahip olduğu, bu amaçla 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nda biri 2. madde, diğeri 46. madde olmak üzere iki ayrı madde bulunduğu,

2.2 4667 sayılı Kanun'la değişik Avukatlık Kanunu'nun 2. maddesinin üçüncü fıkrasına göre, "yargı organları, emniyet makamları, diğerk kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüsleri, özel ve kamuya ait bankalar, noterler, sigorta şirketleri ve vakıflar avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak zorundadır. Kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu kurumlar avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunmakla yükümlüdür." Bu madde ile yargı organları, davaya ve takibe konu olmuş veya olmamış dosyaları, bilgi ve belgeleri avukatların incelemesine sunmakla yükümlü tutulduğu,

2.3 Kanununun 2.maddesinin gerekçesinde; " Savunmanın yargının temel unsurlarından birisi olduğu düşüncesinden hareketle, avukatlık mesleğinin günümüz koşullarına göre en iyi şekilde yapılabilmesi için Tasarıyla, avukatlara görevlerini yerine getirmelerinde yardımcı olacak kuruluşlara açıklık getirilerek bu kuruluşlardan bilgi ve belge toplama yetkisi verilmektedir." denilmek suretiyle, avukatlık mesleğinin ifası için gerekli olan bilgi ve belge toplama yetkisinin avukatlara verildiği, bu yetki çerçevesinde avukatların incelemek istedikleri bilgi ve belgeleri vekaletnameye gerek olmaksızın inceleyebilecekleri, ancak söz konusu belgelerden örnek almak için vekaletname ibraz etmeleri gerektiğinin açık bir şekilde düzenlendiği,

2.4 4667 sayılı Kanun'la değişik Avukatlık Kanunu'nun 46. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, "Avukat veya stajyer, vekaletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını inceleyebilir. Bu İnceleme isteğinin ilgililerce yerine getirilmesi zorunludur. Vekaletname ibraz etmeyen avukata dosyadaki kağıt veya belgelerin örneği veya fotokopisi verilmez." kuralı gereği avukat veya stajyeri, vekaletname ibraz etmeden, iş sahibinin yetki verdiğini kanıtlayan belgeyi sunmadan, dosya ile ilgili olduğunu kanıtlamadan herhangi bir mahkeme veya icra dairesindeki dava ve takip dosyasını inceleme hakkına sahip olduğu,

2.5 Dosya inceleme hakkının amacının, uygulamada bir avukatın haksız veya meslek anlayışına uygun düşmeyen bir davayı almasını önlemek, yargılamayı hızlandırmak, avukatların tüm hazırlıklarını yaparak dava açmasına olanak sağlamak olduğu, avukatın dosya inceleme hakkını kullanabilmesi için o dosyanın tarafı olan kişi ile ilgisini kanıtlama yükümlülüğü bulunmadığı, avukatın bağımsızlığı gereği istediği işi alıp, istemediği işi gerekçe göstermeden ret hakkını kullanabilmesi için vekaletname istenmemesi Avukatlık Kanunu'nun 38. maddesinin gereği olduğu, mesleğin amacının gerçekleşmesi ve serbestçe yapılmasının sağlanması bakımından bu olanağın tanınmasının bir zorunluluk olduğu,

2.6 Dosya inceleme hakkının, Anayasanın 36. maddesinde yer alan "hak arama hürriyetinin" bir sonucu olduğu, adil yargılanma hakkının gerçekleşebilmesi için avukatın dosyayı inceleme hakkının bulunması gerektiği, kamu hizmeti yapan avukatın bilgi ve belgeye ulaşması, bu bilgi ve belgeyi kullanabilmesi savunma hakkının boyutlandırılmasından başka bir şey olmadığı,

2.7 Kanun koyucu tarafından yargının kurucu unsuru olan avukatlara dosya inceleme konusunda getirilen düzenlemelerin güven esasına dayandığı, Örneğin, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Dosyanın taraflar ve ilgililerce incelenmesi" başlıklı 161. maddesi ile taraflar ve fer'i müdahilin zabıt katibinin gözetiminde dosya inceleyebileceğinin düzenlendiği, maddenin gerekçesi incelendiğinde ise, "Davanın tarafları, katılanlar ya da Avukatlık Kanununun açık hükmüne göre avukatlar

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

Kavaklıdere Mah. Zeytinolı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudeneticiligikurumu@hs01.kep.tr

dosyayı inceleyebilecektir.” hükmünün yer almakta olup, avukatı, taraf ve fer'i müdahiller için öngörülen usulden ayırık tutarak, Avukatlık mevzuatının öngördüğü şekilde dosya inceleyebileceklerinin öngörüldüğünün anlaşıldığı,

2.8 Yine, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Müdafinin dosyayı inceleme yetkisi" başlıklı 153. maddesi ile müdafin, soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebileceği ve istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabileceğinin düzenlendiği, maddenin gerekçesinde ise, "Madde, savunma hakkı ve silâhların eşitliği ilkeleri bakımından büyük önem taşıyan avukatın "bilgilere ulaşabilmesi" konusunu düzenlediği, "Cumhuriyet savcısı, araştırma evresinde dosya esasen elinde bulunduğundan, her türlü bilgiye sahiptir. Avukatın dosyaya ulaşabilmesi hakkı ise, karşılaştırmalı mevzuatta birbirine göre farklı şekillerde düzenlenmiştir. Esas ilke, avukatın delillerin araştırılması yönünden bir tehlike arz etmediği hâllerde dosyaya ulaşabilmesidir. (. . .) Maddenin son fıkrasında, kamu davası açılıncaya kadar, soruşturma evresinde oluşturulan dosya içeriği hakkında avukat tarafından kamuya herhangi bir açıklamada bulunulamayacağı kabul edilmiştir. Bu hüküm, soruşturma evresinin gizliliği hakkındaki ilkenin doğal bir sonucudur. Adaletin adil olarak işleminde sistemin, savcı gibi. önemli bir yargı unsurunu oluşturan avukatın dosya içeriğine ulaşabilmesi. elbette ki uygundur. Ancak adalet sisteminin, hâkim ve savcı gibi bir yapısal unsurunu oluşturan avukat gizlilik ilkesine sadık kalacak ve bunun sonucu olarak dosya içeriğini sadece kanuna göre savunma işlevini yerine getirirken kullanacak, ancak işlevi dışı olan maksatlarla bunları kullanamayacak ve açıklamalarda bulunmayacaktır." denilmekle, avukatın savunma hakkı ve silahların eşitliği ilkeleri bakımından yargının önemli bir unsuru olduğunun vurgulandığı,

2.9 Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanıp, 11/07/2015 tarih ve 29413 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin İdari İşler ile Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin, avukatın dosya inceleme hakkını sınırlayan 70. maddesinin yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle Birliğimizce açılan dava sonucunda, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 16.06.2016 tarih ve 2016/306 sayılı kararı ile, savunma ve adil yargılanma hakkına ilişkin olan hususlarda Adalet Bakanlığının düzenleme yetkisi olmadığı gerekçesiyle dava konusu Yönetmelik maddesinin avukatların dosya incelemelerine ilişkin sınırlama getiren bu maddenin yürütmesinin durdurulmasına karar verildiği,

2.10 Aynı şekilde, 06/08/2015 tarih ve 29437 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî Ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik"in avukatın dosya inceleme hakkının sınırlayan maddelerinin iptali ve yürütmesinin durdurulması talebiyle açılan davada, yukarıda anılan kararın gerekçesi doğrultusunda Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 13.04.2017 tarih ve 2017/291 sayılı kararı ile, **100, 165 ve 202. maddelerinin ilgili kısımlarının yürütmesinin durdurulmasına karar verildiği,**

2.11 Dosyanın avukatlar tarafından sadece fiziki olarak incelenebileceğine ilişkin herhangi bir sınırlayıcı düzenleme bulunmadığı, Anayasa ile korunan hak arama hürriyeti ve adil yargılanma hakkı ile bağlantılı olan Avukatlık Kanununun 2. maddesinde avukatların dosya inceleme yetkileri bulunduğu dikkate alınarak, gerek hakim ve savcıların kalemde dosya bulunmadığı durumlarda dosyayı UYAP ekranından inceleme imkanlarının bulunması karşısında silahların eşitliği ilkesi çerçevesinde, gerekse avukatların dosya inceleme taleplerini yerine getirmeleri zorunluğuna ilişkin anılan yasal düzenleme karşısında, dosyanın kalemde bulunmaması halinde, avukatın, kalem memurunun UYAP ekranından dosyayı inceleyebilmesinin sağlanması gerektiği belirtilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

Kavaklıdere Mah. Zeytinoldu Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudeneticilikurumu@hs01.kep.tr

3. Kurumumuzun 04/01/2022 tarih ve S.22.138 sayılı yazısı ile şikâyet başvurusunun çözüme kavuşturulması amacıyla Adalet Bakanlığında bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. **Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen 21/02/2022 tarih ve 7534 sayılı cevabi yazı ve eklerinde özetle;**

3.1 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun "Dosyanın taraflar ve ilgililerce incelenmesi" kenar başlıklı 161. Maddesinin gereğince, hukuk davalarının taraflarının veya fer'î müdahilin, vekâletname olmaksızın dava dosyalarını zabıt kâtibinin gözetiminde her zaman inceleyebilecekleri, dava ile ilgili olanların da bu hususu ispatlamak kaydı ve hâkimin izniyle aynı şekilde dava dosyasını inceleyebilecekleri, belirtilen hükümlerin davanın tarafları, fer'i müdahil ve ilgililer için dosyanın mahkeme veya icra kaleminde fiziki olarak incelenmesi hususunu düzenlediği,

3.2 Avukat ve avukat stajyerlerinin ise 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 46. maddesine göre vekâletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını inceleyebilecekleri, dosyadan belge örneği alabilmelerinin ise vekalet sunma koşuluna bağlı olduğu,

3.3 Hukuk davalarının UYAP sistemi üzerinden incelenmesinin Hukuk Muhakemeleri Kanununun 445 inci maddesinde düzenlendiği, anılan maddede elektronik ortamda, güvenli elektronik imza kullanılarak dava dosyalarının incelenebileceğinin belirtildiği, bu itibarla e-imza sahibi avukatların dosyaya vekil olarak eklenmiş olmaları halinde hukuk ve idari yargı davalarını UYAP Avukat Bilgi Sistemi vasıtasıyla incelemelerinin mümkün olduğu ancak vekâletname ibraz etmeyen avukatların ilgili dosya yönünden UYAP sistemine vekil olarak eklenmesinin yasal mevzuat çerçevesinde mümkün olmadığı,

3.4 Cumhuriyet başsavcılıkları uhdesinde bulunan soruşturma dosyaları yönünden, UYAP ekranlarında soruşturma dosyalarıyla ilgili 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun "Müdafinin dosyayı inceleme yetkisi" kenar başlıklı 153. maddesinin ikinci fıkrasındaki "(2) Müdafinin dosya içeriğini inceleme veya belgelerden örnek alma yetkisi, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim kararıyla kısıtlanabilir." ve "Soruşturmanın gizliliği" kenar başlıklı 157. maddesindeki; "(1) Kanunun başka hüküm koyduğu hâller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek koşuluyla soruşturma evresindeki usul işlemleri gizlidir." hükümleri gereğince, portallar üzerinden tüm dosyaya erişimin sakınca doğurabileceği değerlendirildiğinden, soruşturma işlemlerinin etkili şekilde yapılması ve savunma hakkına zarar verilmemesi için dosyaya ilgili Cumhuriyet savcısının onayı doğrultusunda erişime izin verildiği, bu nedenle ilgili soruşturma dosyasına öncelikle vekâletname sunulması, daha sonra avukatın portal üzerinden dosya inceleme talebi göndermesi, akabinde ilgili Cumhuriyet savcısının dosyanın tamamına veya belirli evraklara erişim yetkisi verebilmesi ile dosya görüntüleme imkanı bulunduğu,

3.5 Ceza mahkemeleri dosyalarının ise, dosyada vekil olarak kayıtlı bulunan avukatlar tarafından Avukat Portal vasıtasıyla görüntülenebildiği ve mahkemelere dilekçe gönderilebildiği, ancak bazı gizli nitelikte olan evrakların mahkeme kullanıcıları tarafından "genel karar müzekkere" şeklinde hazırlanabildiği veya "gelen genel evrak" şeklinde kaydedildiği görüldüğünden ve gizli nitelikli evrakların ise bu şekilde kaydedilmesi sonucunda portal sayfalarında görüntülenmesinin mağduriyetlere sebep olabileceği değerlendirildiğinden, bu türden evrakların portallarda gösterilemediği, bu türden evrakların Avukat Portaldan gösterilmesinin istenilmesi halinde; mahkemeye talepte bulunulması ile bu evrakların, Mahkeme Hâkim-Başkan Rolünde genel işlemler menüsü altında bulunan, sistem işlemleri alt menüsü/avukat portalda görüntülenmesine izin verilecek evraklar ekranından, gösterilmeyen evrakların gösterilmesi işleminin mahkemece yapılabilmekte olduğu,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudenetiligikurumu@hs01.kep.tr

3.6 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre, elektronik imzanın münhasıran imza sahibine bağlı olduğu ve sadece imza sahibinin tasarrufunda bulunan güvenli elektronik imza oluşturma aracı ile oluşturulduğu, bunlara ilaveten nitelikli elektronik sertifikaya dayanarak imza sahibinin kimliğinin ve imzalanmış elektronik veride sonradan herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığının tespitini sağladığı, nitelikli elektronik sertifika verilecek kişiyi nitelikli elektronik sertifika vermeden önce asgari olarak Kanunda öngörülen sınırlamalar saklı kalmak üzere, güvenli elektronik imzanın elle atılan imza ile eşdeğer olduğuna ve imza oluşturma verisini ve aracını başkasına kullandırmamasına ilişkin yazılı olarak bilgilendirme yapıldığı, ayrıca nitelikli elektronik imza sertifikası sahibinin imza oluşturma verisini başkalarına kullandırmamakla ve bu konuda gerekli tedbirleri almakla yükümlü olduğu,

3.7 E-imza sahibi avukat ve avukat stajyerlerinin vekil sıfatıyla eklenmeleri halinde UYAP Avukat Bilgi Sistemi sistemi üzerinden dava ve takip dosyalarını inceleme imkanlarının bulunması, e-imza sertifikalarının kendisine tevdi edilen kişiye mahsus ve sadece onun tarafından kullanılması gerekliliği, dava dosyasını kanun yoluna gönderen mahkemenin belirtilen dosyadan el çekmiş olması ve dosya üzerinde tasarruf etme yetkisinin kalmamış olması, başka birisinin UYAP ekranının kullanılmamasının veri ve işlem güvenliği ile imza sahibinin kimliği ve imzalanmış elektronik veride sonradan herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığının tespitinde ciddi sıkıntılar doğurma ihtimali ve kalem memurlarının UYAP ekranları üzerinden mahkeme dosyaları ile ilgili olarak kendilerine yüklenen diğer işleri yapma zorunlulukları bir bütün halinde değerlendirildiğinde şikayet başvurusunda belirtilen talebin mevzuata aykırı olduğu değerlendirildiği belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının;

4.1 “Cumhuriyetin nitelikleri” başlıklı 2.maddesinde; “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir”

4.2 “Hak arama hürriyeti” başlıklı 36. maddesinde; “Herkes, meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınmaz”,

4.3 “Temel hak ve hürriyetlerin korunması” başlıklı 40. maddesinde; “Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir. Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır. Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır.”,

4.4 “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74. maddesinin 3. ve 4. fıkralarında; “(3) Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. (4) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.”,

4.5 “Yargı yolu” kenar başlıklı 125. maddesinde; “...İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.”,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

Kavaklıdere Mah. Zeytinalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudenetciligikurumu@hs01.kep.tr

4.6 “Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması” başlıklı 141. maddesinde; “Mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlakın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde karar verilebilir. Küçüklerin yargılanması hakkında kanunla özel hükümler konulur. Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır. Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir.”

5. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin “Adil Yargılanma Hakkı” başlıklı 6. maddesinde; “1. Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir. Karar alenî olarak verilir. Ancak, demokratik bir toplum içinde ahlak, kamu düzeni veya ulusal güvenlik yararına, küçüklerin çıkarları veya bir davaya taraf olanların özel hayatlarının gizliliği gerektirdiğinde veyahut, aleniyetin adil yargılamaya zarar verebileceği kimi özel durumlarda ve mahkemece bunun kaçınılmaz olarak değerlendirildiği ölçüde, duruşma salonu tüm dava süresince veya kısmen basına ve dinleyicilere kapatılabilir. 2. Bir suç ile itham edilen herkes, suçluluğu yasal olarak sabit oluncaya kadar masum sayılır. 3. Bir suç ile itham edilen herkes aşağıdaki asgari haklara sahiptir: a) Kendisine karşı yöneltilen suçlamanın niteliği ve sebebinden en kısa sürede, anladığı bir dilde ve ayrıntılı olarak haberdar edilmek; b) Savunmasını hazırlamak için gerekli zaman ve kolaylıklara sahip olmak; c) Kendisini bizzat savunmak veya seçeceği bir müdafinin yardımından yararlanmak; eğer avukat tutmak için gerekli maddî olanaklardan yoksun ise ve adaletin yerine gelmesi için gerekli görüldüğünde, resen atanacak bir avukatın yardımından ücretsiz olarak yararlanabilmek; d) İddia tanıklarını sorguya çekmek veya çektirmek, savunma tanıklarının da iddia tanıklarıyla aynı koşullar altında davet edilmelerinin ve dinlenmelerinin sağlanmasını istemek; e) Mahkemede kullanılan dili anlamadığı veya konuşmadığı takdirde bir tercümanın yardımından ücretsiz olarak yararlanmak.”

6. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun “Kurumun görevi” başlıklı 5. maddesine göre; “Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir. ...”

7. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun

7.1 "Dosyanın taraflar ve ilgililerce incelenmesi" başlıklı 161. maddesinde; “(1) Zabıt kâtabinin gözetimi altında taraflar veya fer’î müdahil, dava dosyasını inceleyebilir. Dava ile ilgili olanlar da bunu ispatlamak kaydı ve hâkimin izniyle dosyayı inceleyebilir. (2) Gizli olarak saklanmasına karar verilen belge ve tutanakların incelenmesi hâkimin açık iznine bağlıdır”

7.2 “Elektronik işlemler” başlıklı 445. maddesinde; “(1) Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP), adalet hizmetlerinin elektronik ortamda yürütülmesi amacıyla oluşturulan bilişim sistemidir. Dava ve diğer yargılama işlemlerinin elektronik ortamda gerçekleştirildiği hâllerde UYAP kullanılarak veriler kaydedilir ve saklanır. (2) Elektronik ortamda, güvenli elektronik imza kullanılarak dava açılabilir, harç ve avans ödenebilir, dava dosyaları incelenebilir. Bu Kanun kapsamında fizikî olarak hazırlanması öngörülen tutanak ve belgeler güvenli elektronik imzayla elektronik ortamda hazırlanabilir ve gönderilebilir. Güvenli elektronik imza ile oluşturulan tutanak ve belgeler ayrıca fizikî olarak gönderilmez, belge örneği aranmaz. (3) Elektronik ortamdan fizikî örnek çıkartılması gereken hâllerde tutanak veya belgenin aslının aynı olduğu belirtilerek hâkim veya görevlendirdiği yazı işleri müdürü tarafından imzalanır ve mühürlenir. (4) Elektronik ortamda yapılan işlemlerde süre gün sonunda biter. (5)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudeneticilikurumu@hs01.kep.tr

Mahkemelerde görülmekte olan dava, çekişmesiz yargı, geçici hukuki koruma ve diğer tüm işlemlerde UYAP'ın kullanılmasına dair usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

8. 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun;

8.1 “I. Dürüst davranma” başlıklı 2. maddesinde; “ Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.”

8.2 “II. İyiniyet” başlıklı 3. maddesinde; “Kanunun iyiniyete hukukî bir sonuç bağladığı durumlarda, asıl olan iyiniyetin varlığıdır. Ancak, durumun gereklerine göre kendisinden beklenen özeni göstermeyen kimse iyiniyet iddiasında bulunamaz.”

9. 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun;

9.1 “Avukatlığın mahiyeti:” başlıklı 1. maddesinde; “Avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir. (Değişik ikinci fıkra: 2/5/2001 - 4667/1 md.) Avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder.”

9.2 “Avukatlığın amacı:” başlıklı 2. maddesinde; “... Yargı organları, emniyet makamları, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüsleri, özel ve kamuya ait bankalar, noterler, sigorta şirketleri ve vakıflar avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak zorundadır. Kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu kurumlar avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunmakla yükümlüdür. Bu belgelerden örnek alınması vekaletname ibrazına bağlıdır...”

9.3 “İşin reddi zorunluluğu” başlıklı 38. maddesinde; “Avukat; a) Kendisine yapılan teklifi yolsuz veya haksız görür yahut sonradan yolsuz veya haksız olduğu kanısına varırsa, b) Aynı işte menfaati zıt bir tarafa avukatlık etmiş veya mütalaa vermiş olursa, c) (Değişik : 2/5/2001 - 4667/26 md.) Evvelce hâkim, hakem, Cumhuriyet savcısı, bilirkişi veya memur olarak o işte görev yapmış olursa, d) Kendisinin düzenlediği bir senet veya sözleşmenin hükümsüzlüğünü ileri sürmek durumu ortaya çıkmışsa, ... f) Görmesi istenilen iş, Türkiye Barolar Birliği tarafından tespit edilen mesleki dayanışma ve düzen gereklerine uygun değilse, Teklifi reddetmek zorunludur. Bu zorunluluk, avukatların ortaklarını ve yanlarında çalıştırdıkları avukatları da kapsar...”

9.4 “İşlerin stajyer veya sekreterle takibi, dava dosyalarının incelenmesi ve dosyadan örnek alma” başlıklı 46. maddesinde; “Avukat, işlerini kendi sorumluluğu altındaki stajyeri veya yanında çalışan sekreteri eliyle de takip ettirebilir, fotokopi veya benzeri yollarla örnek alabilir. Avukatın onanmasını istemediği örnekler harca tâbi değildir. Avukat veya stajyer, vekâletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını inceleyebilir. Bu inceleme isteğinin ilgililerce yerine getirilmesi zorunludur. Vekâletname ibraz etmeyen avukata dosyadaki kağıt veya belgelerin örneği veya fotokopisi verilmez.”

10. Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin İdari İşler İle Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin;

10.1 “Amaç” başlıklı 1. maddesinde; “ Bu Yönetmelik, bölge idare mahkemesi başkanlığı, başkanlar kurulu, bölge idare mahkemesi daireleri, idare mahkemeleri ve vergi mahkemeleri, bölge idare mahkemesi adalet komisyonunun idari işleriyle yazı işleri hizmetlerinin yürütülmesi usul ve esaslarını belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.”

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudenetciligikurumu@hs01.kep.tr

10.2 “Dosyaların incelenmesi ve örnek alma” başlıklı 70. maddesinde; “(1) Taraflar dava dosyasını zabıt kâtibinin gözetimi altında inceleyebilir. Dava ile ilgili olanlar da bunu ispatlamak kaydıyla başkan ya da görevlendirdiği üye veya yazı işleri müdürünün izniyle dosyayı inceleyebilirler.

(2) Avukatlar ve stajyerler, vekâletname olmaksızın dava dosyalarını zabıt kâtibinin gözetiminde her zaman inceleyebilirler.

(3) İncelemenin yapıldığına dair düzenlenen dosya inceleme tutanağı avukat veya avukat stajyeri ile zabıt kâtabi tarafından imzalanarak dosyasında saklanır.

(4) Davacı, davalı, müdahil ve vekilleri dava dosyasındaki veya elektronik ortamdaki bütün tutanak ve belgelerin onaysız fotokopi ya da çıktısını harçsız olarak alabilirler. Avukatların belge örneği alabilmeleri için vekâletnamelerinin bulunması zorunludur. Onaylı örnekler, harcı alındıktan sonra ilgisine verilir.

(5) Gizli veya kişisel verileri içeren ya da ticarî sır niteliğindeki belge ve tutanakların incelenmesi başkanın veyahut bu konuda görevlendirdiği üyenin açık iznine bağlıdır.

(6) Taraf vekilleri UYAP Avukat Bilgi Sistemi vasıtasıyla dava dosyalarını inceleyebilir ve örnek alabilirler.

(7) Taraflar güvenli elektronik imza sahibi olmak koşuluyla UYAP Vatandaş veya Kurum Bilgi Sistemi vasıtasıyla tarafı oldukları dava ve işlere ait tüm evrakı inceleyebilir ve örnek alabilirler. Elektronik imza sahibi olmayan taraflar sadece dava ve işlerin kapak bilgilerine ulaşabilirler.”

(Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 13/04/2017 tarihli ve 2017/291 YD İtiraz Numaralı kararı ile; Bölge İdare ve İdare Mahkemeleri İle Vergi Mahkemelerinin İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmeliğin 70. maddesinin Yürütmesinin Durdurulmasına karar verilmiştir.)

11. Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmeliğin;

11.1 “Amaç” başlıklı 1. maddesinde; “(1) Bu Yönetmelik, bölge adliye mahkemesi başkanlığı, başkanlar kurulu, daireleri, Cumhuriyet başsavcılığı ve adalet komisyonu ile adli yargı ilk derece mahkemesi, hâkimliği, Cumhuriyet başsavcılığı ve adalet komisyonunun idarî işlemleriyle, yargılama ve yazı işleri hizmetlerinin yürütülmesine dair usul ve esasları belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.”

11.2 “Kapsam” başlıklı 2. maddesinde; “(1) Bu Yönetmelik, bölge adliye mahkemesi başkanlığı, başkanlar kurulu, daireleri, Cumhuriyet başsavcılığı ve adalet komisyonu ile adli yargı ilk derece mahkemesi, hâkimliği, Cumhuriyet başsavcılığı ve adalet komisyonu ile müdürlüklerde tutulacak kayıtlar, kartonlar, yapılacak idarî işlemler, yazı işleri hizmetlerinin yürütülmesi ve bu işlemlerde UYAP’ın kullanılmasına dair usul ve esaslar ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun uygulama alanını kapsar.”

11.3 “UYAP’ın kullanılması” başlıklı 5. maddesinde; “(1) İş süreçlerindeki her türlü veri, bilgi ve belge akışı ile dokümantasyon işlemleri, bu işlemlere ilişkin her türlü kayıt, dosyalama, saklama ve arşivleme işlemleri ile uyum ve işbirliği sağlanmış dış birimlerle yapılacak her türlü işlemler UYAP ortamında gerçekleştirilir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

Kavaklıdere Mah. Zeytin dalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudeneticiligikurumu@hs01.kep.tr

(2) UYAP kullanıcıları iş listesini günlük olarak kontrol etmek, işlemlerin gereğini yerine getirmek, ihtiyaç duyulan alanlarda veri ve bilgilerin derlenmesi, değerlendirilmesi ile gerekli adli istatistiklerin üretilmesine esas bilgileri güvenilirlik, tutarlılık ve güncellik ilkelerine uygun olarak UYAP ortamına (Değişik ibare:RG-29/4/2017-30052) doğru, eksiksiz ve zamanında girmekle yükümlüdür.

(3) Fizikî olarak verilen ve gönderilen her türlü evrak, elektronik ortama aktarılarak UYAP'a kaydedilir ve ilgili birime gönderilir.

(4) İhtiyaç duyulan nüfus, tapu, adli sicil kaydı gibi dış bilişim sistemlerinden UYAP vasıtasıyla temin edilen bilgi, belge ve kayıtlar, zorunlu olmadıkça ayrıca fizikî olarak istenilmez. UYAP'tan dış bilişim sistemlerine gönderilen bilgi ve belgeler zorunlu olmadıkça ayrıca fizikî ortamda gönderilmez.

(5) Taraf ve vekilleri ile diğer ilgililer güvenli elektronik imza ile imzalamak suretiyle UYAP vasıtasıyla birimlere elektronik ortamda bilgi ve belge gönderebilirler.

(6) Gelen evraktan sorumlu personel, UYAP üzerinden birimlere gönderilen ve iş listesine düşen belgeleri derhâl ilgili kişiye ya da doğrudan dosyasına aktarır. Onay gerektiren evrak ilgilinin iş listesine yönlendirilir.

(7) Tutanak, belge ve kararlar elektronik ortamda düzenlenir ve gerekli olanlar ilgilileri tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanır. Elektronik ortamda düzenlenen ve güvenli elektronik imza ile imzalanan evrak UYAP kapsamındaki birimlere elektronik ortamda gönderilir. Ayrıca fizikî olarak gönderilmez.

(8) Teknik nedenlerle fizikî olarak düzenlenen belge veya kararlar, engelin ortadan kalkmasından sonra derhâl elektronik ortama aktarılır, yetkili kişilerce güvenli elektronik imza ile imzalanarak UYAP'a kaydedilir ve gerektiğinde UYAP vasıtasıyla ilgili birimlere iletilir. Bu şekilde elektronik ortama aktarılarak ilgili birimlere iletilen belge ve kararların asılları mahallinde saklanır, ayrıca fizikî olarak gönderilmez. Ancak, belge veya karar aslının incelenmesinin zorunlu olduğu hâller saklıdır. Elektronik ortama aktarılması imkânsız olan belgeler ise fizikî ortamda saklanır ve gerektiğinde fizikî olarak gönderilir.

(9) UYAP üzerinde hazırlanmış ve güvenli elektronik imza ile imzalanmış evrakın dış birimlere elektronik ortamda gönderilememesi hâlinde belge veya kararın fizikî örneği alınır, güvenli elektronik imza ile imzalanmış aslının aynı olduğu belirtilerek ilgilisi tarafından imzalanmak sureti ile gönderilir.

(10) Elektronik ortamda yapılan işlemlerde süre gün sonunda biter. Elektronik ortamda yapılacak işlemlerin, ertesi güne sarkmaması açısından saat 00:00'a kadar yapılması zorunludur.

(11) Güvenli elektronik imzalı belgenin elle atılan imzalı belgeyle çelişmesi hâlinde UYAP'ta kayıtlı olan güvenli elektronik imzalı belge geçerli kabul edilir.

(12) Kanunlarda gösterilen istisnalar hariç olmak üzere, dosyalar güvenli elektronik imza kullanılarak UYAP'ta incelenebilir ve her türlü muhakeme işlemi yapılabilir.

(13) Güvenli elektronik imza ile imzalanan belge ve kararlarda, mühürleme işlemi ile kanunlarda birden fazla nüshanın düzenlenmesini öngören hükümler uygulanmaz.

(14) Fizikî ortamda yapılan işlemlerde süre mesai saati sonunda biter.”

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

11.4 “Dosyaların incelenmesi ve örnek çıkarılması usulü” başlıklı 100. maddesinde; “(1) İlgili kanunlardaki kısıtlamalar saklı kalmak koşuluyla; sanık, mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören, katılan ve davanın tarafları, avukat veya stajyerleri vekâletname olmaksızın, dava dosyasını yazı işleri müdürü ya da görevlendireceği bir zabıt kâtabi nezaretinde inceleyebilirler.

(2) Sanık, mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören, katılan ve davanın tarafları ile vekâletname veya görevlendirme yazısını ibraz eden ya da güvenli elektronik imzalı olarak UYAP aracılığıyla gönderen bu kişilerin vekilleri ile müdafileri daire başkanı veya görevlendireceği üyenin onay vermesi hâlinde⁽¹⁾ dava dosyasından istediği bütün kayıt ve belgelerin bir örneğini dilekçe ile başvurmaları hâlinde harçsız olarak alabilirler.

(3) İncelemenin yapıldığına veya belge örneği alındığına dair düzenlenen dosya inceleme ya da belge örneği alma tutanağı, dosyayı inceleyen veya belge örneği alan ile nezaret eden görevli tarafından imzalandıktan sonra taranarak UYAP’a aktarılır.

(4) Müdafî ve vekil Avukat Bilgi Sistemi aracılığıyla UYAP üzerinden dava dosyalarını inceleyebilir ve örnek alabilir.

(5) Sanık, mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören, katılan ve davanın tarafları, güvenli elektronik imza sahibi olmak koşuluyla Vatandaş ve Kurum Bilgi Sistemi vasıtasıyla UYAP üzerinden tarafı olduğu dava dosyasına ait tüm evrakı inceleyebilir ve örnek alabilirler. Güvenli elektronik imza sahibi olmayan sanık, mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören, katılan ve davanın tarafları ise sadece dava ve işlerin kapak bilgilerine ulaşabilirler.

(6) Gereğesini belirtmek suretiyle başkan, Cumhuriyet başsavcısı ve Cumhuriyet savcıları ile görevleri gereği adalet veya kurul başmüfettişleri, daire başkanına bildirmek suretiyle dava dosyasını her zaman inceleyebilir ve gerektiğinde örnek alabilir.

(7) Bu maddede sayılanlar dışında, dosyanın bulunduğu aşamaya göre Cumhuriyet başsavcısı veya görevlendireceği Cumhuriyet savcısı, daire başkanı ya da görevlendireceği üyenin izni olmadan mahkeme evrakı kimseye gösterilemez.”

11.5 “Dosyanın incelenmesi ve örnek alınması” başlıklı 165. maddesinde; “ (1) Mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören ve katılanın vekilleri ile müdafî kovuşturma evresinde dosya içeriği ile muhafaza altına alınmış delilleri fizikî veya elektronik ortamda yazı işleri müdürü ya da görevlendireceği bir zabıt kâtabinin yanında inceleyebilir.

(2) Avukat veya stajyeri vekâletname olmaksızın kovuşturma dosyalarını inceleyebilir.

(3) Mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören, katılan ve sanık kovuşturma dosyasındaki bütün tutanak ve belgelerin örneğini harçsız olarak alabilir.

(4) Mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören ve katılanın vekilleri ile müdafî vekâletname veya görevlendirme yazısı ile başvurmaları hâlinde kovuşturma dosyasındaki bütün tutanak ve belgelerin örneğini harçsız olarak alabilir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

(5) İncelemenin yapıldığına veya belge örneği alındığına dair düzenlenen dosya inceleme ya da belge örneği alma tutanağı dosyayı inceleyen veya belge örneği alan ile nezaret eden görevli tarafından imzalandıktan sonra taranarak UYAP'a aktarılır.

(6) Müdafî ve vekil, Avukat Bilgi Sistemi vasıtasıyla UYAP üzerinden dava dosyalarını inceleyebilir ve örnek alabilir.

(7) Mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören, katılan ve sanık güvenli elektronik imza sahibi olmak koşuluyla Vatandaş ve Kurum Bilgi Sistemi vasıtasıyla UYAP üzerinden taraflı olduğu kovuşturma dosyasına ait evrakı inceleyebilir ve örnek alabilir. Güvenli elektronik imza sahibi olmayan mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören, katılan ve sanık ise sadece dava ve işlerin kapak bilgilerine ulaşabilir.

(8) Cumhuriyet başsavcısı ve Cumhuriyet savcısı ile denetimleri sırasında Bakanlık ve Kurul müfettişi dava dosyasını her zaman inceleyebilir.

(9) Bu maddede sayılanlar dışında, mahkeme başkanı veya hâkimin izni olmadan mahkeme evrakı kimseye gösterilmez.”

11.6 “Dosyaların incelenmesi ve örnek alma başlıklı 202. maddesinde; “(1) Zabıt kâtibinin gözetimi altında taraflar veya fer’î müdahil, dava dosyasını inceleyebilir. Dava ile ilgili olanlar da bunu ispatlamak kaydıyla başkan veya hâkimin ya da bu konuda yetkilendirdiği yazı işleri müdürünün izniyle dosyayı inceleyebilir.

(2) Avukatlar ve stajyerler, vekâletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını zabıt kâtibinin gözetiminde her zaman inceleyebilirler. İncelemenin yapıldığına dair düzenlenen dosya inceleme tutanağı avukat veya avukat stajyeri ile zabıt kâtibî tarafından imzalanarak dosyasında saklanır.

(3) Davacı, davalı, fer’î müdahil ve vekilleri dava dosyasındaki veya elektronik ortamdaki bütün tutanak ve belgelerin onaysız fotokopi ya da çıktısını harçsız olarak alabilirler. Avukatların belge örneği alabilmeleri için vekâletnamelerinin bulunması zorunludur.

(4) Gizli olarak saklanmasına karar verilen belge ve tutanakların incelenmesi başkan veya hâkimin açık iznine bağlıdır.

(5) Taraf vekilleri UYAP Avukat Bilgi Sistemi vasıtasıyla dava dosyalarını inceleyebilir ve örnek alabilirler.

(6) Taraflar güvenli elektronik imza sahibi olmak koşuluyla UYAP Vatandaş veya Kurum Bilgi Sistemi vasıtasıyla taraflı oldukları dava ve işlere ait tüm evrakı inceleyebilir, örnek alabilirler. Güvenli elektronik imza sahibi olmayan taraflar sadece dava ve işlerin kapak bilgilerine ulaşabilirler.”

(Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 13/04/2017 tarihli ve 2017/291 YD İtiraz Numaralı kararı ile; Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmeliğin 5/11, 67/3, 100/1, 165/1 ve 202/2-3. maddelerinin Yürütmesinin Durdurulmasına karar verilmiştir.)

Düzenlemelerine yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN'IN KAMU BAŞDENETÇİSİNE ÖNERİSİ

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudenetciligikurumu@hs01.kep.tr

12. Başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; hazırlanan “Tavsiye Karar Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

13. **Başvuran 1 numaralı paragrafta ayrıntılarına yer verilen başvurusunda;** avukat ve avukat stajyerleri tarafından incelenmek istenen dosyanın bir suretinin kalemde bulunmaması halinde kalem memurunun UYAP ekranından dosya incelenme imkanının sağlanmasını talep etmektedir.

14. “Hukuk devleti; insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve kanunlarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.” (Anayasa Mahkemesi E.2013/44, K.2013/59, Resmi Gazete Tarihi: 02/05/2013)

15. İdare eylem ve işlemlerinde kanunun çizdiği sınırlar içerisinde kalmak zorundadır. Anayasanın 8. maddesinde bu husus yürütme yetkisi ve görevi Anayasa ve Kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir denilerek ifade edilmiştir. (Kemal Gözler- Gürsel Kaplan İdare Hukukuna Giriş Ekin Basın Yayın Dağıtım Ağustos 2017, s.28)

16. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiş ancak hakkın kapsamı düzenlenmemiştir. 03/10/2001 tarihli ve 4709 sayılı Kanun'un Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasına "adil yargılanma hakkı" ibaresinin eklenmesine ilişkin 14. maddesinin gerekçesine göre; *"değişiklikle Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerce de güvence altına alınmış olan adil yargılama hakkı metne dahil"* edilmiştir. Dolayısıyla Anayasa'nın 36. maddesinde herkesin adil yargılanma hakkına sahip olduğu ibaresinin eklenmesinin amacının Sözleşme'de düzenlenen adil yargılanma hakkını anayasal güvence altına almak olduğu anlaşılmaktadır. Bu itibarla Anayasa'da güvence altına alınan adil yargılanma hakkının kapsam ve içeriği belirlenirken Sözleşme'nin *"Adil yargılanma hakkı"* kenar başlıklı 6. maddesinin ve buna ilişkin AİHM içtihadının da göz önünde bulundurulması gerekir. (Anayasa Mahkemesinin 2014/10582 Başvuru Numaralı ve 27/12/2017 Karar Tarihli Kararı)

17. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ise adil yargılanma hakkını düzenleyen 6. maddesinde; herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahip olduğunu düzenlemiştir. Madde, taraf devletlere, hukuk sistemlerini, mahkemelerin adil yargılanma hakkının gerekliliklerine uyum sağlayabilecekleri şekilde “organize etme yükümlülüğü” yüklemektedir. Adaletin yönetiminde, onun etkililiği ve güvenilirliğini tehlikeye atan gecikmeler olmaması gerekir. (AİHM Apicella/ İtalya [BD], Başvuru No: 64890/01, 29/03/2006 Karar tarihli Kararı)

18. Hakkaniyete uygun yargılanmanın temel unsuru, yargılanmanın çekişmeli olması ve taraflar arasında silahların eşitliğinin sağlanmasıdır. Çekişmeli yargılama ilkesi, taraflara, dosyaya giren görüşler ve diğer tarafça sunulan deliller hakkında bilgi sahibi olma ve bunlar üzerinde değerlendirme yapma imkânı verilmesi anlamına gelir. Adil yargılanma hakkı, cezai konularda, soruşturma/kovuşturma makamlarının,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

şüphelinin/sanığın lehine veya aleyhine olarak ellerinde bulundurdıkları delilleri savunma tarafına açıklamalarını gerektirir. Ancak bu husus elbette mutlak olmayıp bazı sınırlamalara konu olabilir. (AİHM Rowe ve Davis/Birleşik Krallık [BD], B. No: 28901/95, 16/2/2000 Karar tarihli Kararı).

19. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Ek Protokoller çevresinde hukuk sistemi, kamu otoritesinin üstünlüğünü pekiştiren ayrıcalıklı hukuk anlayışından uzaklaşarak bireysel hakların önem kazandığı özgürlükçü bir kamu düzenine yönelmiştir. Böylece, hukukun “baskın taraf” egemenliği yerine “denge” anlayışını öne çıkmıştır. Sözleşme ve Mahkeme adil yargılanma olgusunu eşitlik kavramı üzerine oturtmuştur. Adil yargılanma koşullarını düzenleyen 6. maddenin 1. bendindeki “... hakkaniyete uygun ...” yargılama kavramı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin yorumları sonucunda “silahların eşitliği” ilkesinin de hukuksal temelini oluşturmuştur. (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne Göre Silahların Eşitliği, Güney DİNÇ TBB Dergisi, Sayı 57, 2005)

20. AİHM, adalet yönetiminin adil bir görüntü vermesinin önemli olduğunu ve tarafların yargılamaya etkili katılımlarının da sağlanması gerektiğini belirtmiştir. (AİHM D.D./Litvanya, B. No: 13469/06, 14/2/2012, Karar tarihli Kararı) Etkili katılım ancak silahların eşitliği ilkesi ile sağlanabilecektir.

21. Taraflar arasında hakkaniyete uygun bir dengenin sağlanmasını amaçlayan silahların eşitliği ilkesi, mahkeme önünde sahip olunan hak ve yükümlülükler bakımından taraflar arasında eşitliğin sağlanması ve bu dengenin yargılamanın her aşamasında korunmasını ifade etmektedir. (AİHM De Haes ve Gijssels/Belgium, B. No.19983/92, 24/02/1997, Karar tarihli Kararı)

22. Silahların eşitliği ilkesi, adil yargılanma hakkının unsurlarından biri olarak kabul edilmiştir. Bu ilke davanın taraflarının usuli haklar bakımından aynı koşullara tabi tutulması ve taraflardan birinin diğerine göre daha zayıf bir duruma düşürülmeksizin iddia ve savunmalarını makul bir şekilde mahkeme önünde dile getirme fırsatına sahip olması anlamına gelmektedir. (AİHM, B. No: 2013/1134, 16/5/2013). Kural olarak kişiler, davanın karşı tarafına tanınan bir avantajın kendisine zarar vermiş olduğunu veya bu durumdan olumsuz etkilendiğini ispat etmek zorunda değildirler. Taraflardan birine tanınan, diğerine tanınmayan avantajın, fiilen olumsuz bir sonuç doğurduğuna dair delil bulunmasa da silahların eşitliği ilkesi ihlal edilmiş sayılacaktır. (AİHM, Zagorodnikov/Rusya, B. No: 66941/01, 7/6/2007).

23. Başvuranın; *“vekaletname sunacağı dosyayı inceleme yetkisinin temelinde; vekilin savunma hakkıyla birlikte, savunacağı tarafı özgürce seçme hakkının da bulunduğunu ve bu hakkın kısıtlanamayacağını, uygulamada mahkeme ve savcılık kalemleri, hakim, savcılar tarafından bu hakkın kısıtlandığını, hiçbir vekilin içeriğini bilmediği dosyada, sorumluluk alma mecburiyetinde olmadığını, bu sebeple eğer ki dosya mahkeme ve savcılık kaleminde yok ise; ya dosyanın bir suretinin kalemde bulundurulmasının sağlanması ya da memurun önündeki UYAP ekranından avukat ve stajyere dosya incelenme imkanı verilmesinin gerektiği”* iddiasına ilişkin olarak;

23.1 Yargının kurucu unsurlarından olan ve bağımsız savunmayı temsil eden avukatlık kamu hizmeti ve serbest bir meslektir.

23.2 Avukatlığın amacı; her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamaktır. Avukat bu amaçla hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis eder.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

23.3 Avukatlar, yüklendikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliğince belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlüdürler.

23.4 Türkiye Barolar Birliği Meslek Kurallarında; avukatların, baroların ve Türkiye Barolar Birliği'nin bağımsızlığının gereğine ve bu konuda kendilerine gerek kişi, gerek kuruluş olarak düşen görevleri başarmaya inanmaları gerektiği ve Türkiye Barolar Birliği'nce kabul olunan mesleki dayanışma ve düzen gereklerine uygun davranmak zorunda oldukları düzenlenmiştir.

23.5 Avukatlık mesleğinin kamu hizmeti olması, nitelikli hizmet mensubu olması, yargının üç sacayağından bağımsız savunmayı temsil etmesi nedeniyle, serbest meslek yürüten birçok meslek grubuna yüklenmeyen yükümlülüklerle tabi olmasını gerektirmiş ve serbest meslek yürüten birçok meslek grubundan daha fazla haklara sahip olmasını sağlamıştır.

23.6 Avukatlık Kanununun genel gerekçesinde de; *“Esasen serbest meslek erbabından olsa dahi avukatın, bir kamu hizmeti yapması ve diğer adalet personeli ile çok yakın ilgisi bulunması cihetlerinden, avukatlık mesleğinin diğer adalet hizmetleri ile tam bir ahenk içinde olması da zaruridir. ... avukatlığın bir kamu hizmeti olduğu gerçeğinin kanunda daha açık hükümlerle ifadesini bulması zaruretidir. Her ne kadar yürürlükte bulunan kanunun bazı hükümlerinde, avukatlığın kamu hizmeti niteliğinde bir meslek olduğu ifade edilmiş ise de, avukatın bir kamu hizmetlisi olarak sahip bulunması gereken hak ve sorumluluk üzerinde gereği veçhile durulmamıştır. Tasarı bu noktayı önemle belirtmeyi, avukatlık mesleğinin ana niteliklerinden birini ortaya çıkarması bakımından zaruri addetmiş ve avukatları hak ve sorumlulukları bakımından Devlet memurlarına, daha doğrusu Cumhuriyet savcılarına mümkün mertebe yakın bir statüye sokmuştur. ... Adaletin tedviri gibi kamu hizmeti olduğunda münakaşa edilemeyecek bir hizmetin ifası bahis konusu olduğu cihetle, avukatlık mesleğinin kamu hizmeti sayılması tabiidir. Serbest meslek olması da, gelir kaynağı ve icra tarzı itibariyledir.”*

23.7 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 2. maddesinde; Yargı organları avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunmakla yükümlüdür ancak bu belgelerden örnek alınması vekaletname ibrazına bağlıdır denilmektedir.

23.8 Danıştay 1. Dairesinin 2002/26 E- 2002/52 K sayılı ve 10/04/2002 tarihli istişari Kararında; 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 2 nci maddesinin 4667 sayılı Kanunla değiştirilen üçüncü fıkrasında sayılan kurum ve kuruluşlara, avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olma zorunluluğu getirildiği, bu kurumlara, kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla avukatların gerek duyduğu bilgi ve belgeleri aşağıdaki kapsam çerçevesinde incelemelerine sunmak yükümlülüğü getirildiği, incelemeye sunma, bilgi ve belgenin bulunduğu kurum ve kuruluş bünyesinde, gerektiğinde bir görevli eşliğinde uygun bir yerde gerçekleştirilmesi gereken bir işlemdir. incelemeye sunma yükümlülüğünün, bilgi ve belgenin bulunduğu kurum ve kuruluş dışında bir yere veya şehire gönderilmesi suretiyle yerine getirilmesinin istenmesi, yasanın amacına uygun bir talep olarak değerlendirilemez. avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgelerin kapsamı, avukatların görevleriyle ve gerek duyma ifadesiyle ilgili açıklamalarda belirtilen sınırlar içinde anlaşılmalı ve değerlendirilmelidir. yasa koyucu, kurum ve kuruluşların bünyesinde inceleme olanağı tanıdığı belgelerden örnek alınmasını vekaletname ibrazına bağlı tutmuştur. Avukatlarca incelenmesinden sonra bu belgelerin gerekli olanlarından konusu, tarih ve sayısı belirtilerek örnek alınabilmesi yasa hükmü gereğidir. İncelemeye sunma yükümlülüğünün istisnası olan kanunlardaki özel hükümlerin sınırları ve içeriğinin, ilgili madde metinleriyle belirtilen hukuki çerçeve içinde değerlendirilmesi gerektiği hususları belirtilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

Kavaklıdere Mah. Zeytin dalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudeneticiligikurumu@hs01.kep.tr

23.9 Kanununun 46. maddesinde de avukat veya stajyerin, vekâletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını inceleyebileceği, bu inceleme isteğinin ilgililerce yerine getirilmesinin zorunlu olduğu düzenleme altına alınmıştır.

23.10 Avukatlık Kanununun 46. maddesi gerekçesinde ise; “46 ıncı maddede getirilen yenilik, avukatların mahkeme ve icra dairelerindeki dâva ve takip dosyalarını vekâletname ibraz etmeden tetkik edebilecekleri keyfiyetidir. Vekâletini alacağı bir iş hakkında dâva veya takip dosyası avukata en doğru bilgiyi vereceği cihetle, avukatın bunları vekâletnamesi olmadan da tetkik etmesine imkân verilmesindeki zaruret aşikârdır” hususlarına yer verilmiştir.

23.11 Günümüzde egemen olan sosyal hukuk devleti ilkesi gereğince, hem özel hukuk yargılaması hem cezaî (veya idarî) yargılama usulleri bakımından toplumsal barışın sağlanması da en az kişiler arasındaki hukukî menfaat (kişi menfaati) kadar önemlidir. Çünkü, sosyal hukuk devleti bireylere sistemli ve kapsamlı bir hukukî korunmayı garanti eder. Yargılamanın amacı, adaletli karar vermektir. Kararın adaletli olması ise, kararın taraflar arasındaki uyumsuzluğu, tarafları tatmin eder biçimde ortadan kaldırmasının (diğer deyişle, uyumsuzluğa bir daha ortaya çıkmamak üzere son vermesinin) yanı sıra ve ondan çok daha önemli olarak, toplumsal barışı sağlamaya yönelik olması demektir. Bunun için kararın maddî gerçeği yansıtması ve yapılmış olan yargılamanın basit, hızlı ve ucuz bir yargılama olması gerekmektedir. (Usul Ekonomisi, Ejder YILMAZ , AÜHFD Yıl 2008)

23.12 Yargılama hukukunun hedefi adil bir karar elde etmektedir. Dolayısı ile mahkemelerin vermiş oldukları doğru ve adil kararlar sayesinde, toplumsal barışın sağlanması ve hukukun işlerliği ön plana çıkmaktadır. Taraflarca hazırlanma ilkesi; iddia ve savunmanın temeli olan vakıaların ve bunları ispat etmek için gerekli olan delillerin taraflarca mahkemeye bildirilmesidir. Davada, dava malzemesi taraflarca hazırlanıp, yürütüldüğü için tarafların dava konusu üzerinde serbestçe tasarruf edebilmeleri bunun doğal bir sonucudur. Davacı açtığı davadan feragat etmek, sulh olmak davalı ise davayı kabul etmek suretiyle dava üzerinde tasarruf yetkisine haizdir. Yine bir davanın uzun sürmesi, gerçeğin ortaya çıkmasını tehlikeye düşürüp, tarafları zor durumda bırakabilmektedir. Taraflarca hazırlanma ilkesi, davada çabukluk, basitlik ve ucuzluk alt ilkeleri ile de bağlantılıdır. Zira, davanın çabuk, basit ve ucuz bir şekilde sonuçlandırılmasında, tarafların olduğu kadar kamunun da yararı vardır. Hakim davayı, mümkün olduğunca çabuk ve düzenli bir biçimde sonuçlandırmakla yüklü tutulmuştur. Bu ilke mahkemenin boşa zaman ve emek harcamasını da önlemektedir. (Yargıtay Kararları ışığında Medeni Usul Hukukunda Yargılamaya Hakim Olan İlkelerden Taraflarca Hazırlanma İlkesi, Yrd. Doç. Dr. Ömer ULUKAPI)

23.13 Avukatlık Kanununun 38. maddesinde; avukatın; kendisine yapılan teklifi yolsuz veya haksız görür yahut sonradan yolsuz veya haksız olduğu kanısına varırsa, aynı işte menfaati zıt bir tarafa avukatlık etmiş veya mütalaa vermiş olursa, evvelce hâkim, hakem, Cumhuriyet savcısı, bilirkişi veya memur olarak o işte görev yapmış olursa, kendisinin düzenlediği bir senet veya sözleşmenin hükümsüzlüğünü ileri sürmek durumu ortaya çıkmışsa, görmesi istenilen iş, Türkiye Barolar Birliği tarafından tespit edilen mesleki dayanışma ve düzen gereklerine uygun değilse teklifi reddetmek zorunda olduğu, bu zorunluluğun, avukatların ortaklarını ve yanlarında çalıştırdıkları avukatları da kapsamakta olduğu hususları düzenleme altına alınmıştır.

23.14 Tüm bunlar birlikte değerlendirildiğinde dahi Avukatlık Kanununun 46. maddesinin uygulanırılığının öneminin oldukça büyük olduğu anlaşılmaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudenetciligikurumu@hs01.kep.tr

24. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu temel hukuk ilkelerinden olan dürüst davranma ilkesini düzenlemiş olup; herkesin, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorunda olduğunu, bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeninin korumayacağını belirtmiştir. Yine Kanunun iyiniyete hukukî bir sonuç bağladığı durumlarda, asıl olan iyiniyetin varlığı olduğunu, ancak, durumun gereklerine göre kendisinden beklenen özeni göstermeyen kimsenin iyiniyet iddiasında bulunamayacağını belirtmiştir. Gerek öğretisi, gerek yargı kararlarında bu maddenin “doğruluk ve dürüstlük kurallarına” ilişkin genel ilkeyi ortaya koyduğu kabul edilmektedir.

25. Nitekim, Yargıtay 8. Hukuk Dairesi de 10/11/2014 tarihli ve 2014/1463 Esas, 2014/20586 Karar numaralı kararında; genel olarak icra hukukuna ilişkin itiraz ve şikayetlerde Türk Medeni Kanunu'nun 2. maddesinin uygulanma kabiliyeti yoktur. Ancak yukarıda belirtilen diğer yasa maddeleri göz önüne alındığında bu tip olaylarla sınırlı kalmak üzere objektif iyi niyet kurallarının göz ardı edilmemesi gerekir. Hakkın kötüye kullanılmasını; hukuken var olan bir hakkın sınırlarını aşarak ya da o hakkı gerekçe göstererek hukuka aykırı eylemler yapma durumu olarak veya bir hakkın, yasaların tanıdığı yetkilerin sınırları içinde olmakla birlikte, amacından saptırarak kullanılması olarak da açıklayabiliriz. Türk Medeni Kanunu'nun 2. maddesine göre herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz. Yani bir hak sahibi hakkını kullanırken ve borçlu borcunu öderken objektif iyi niyet kurallarına uymak, dürüst davranmak, başkalarını zarara uğratmamak zorundadır. Hak sahibi başkasına zarar vermek amacını taşımaya bile hareketi açıkça iyi niyet kurallarına aykırı ise ve başkasını zarara uğratıyorsa veya hak sahibine sağladığı yarar ile başkasına verdiği zarar arasında aşırı dengesizlik varsa bu durumu hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirebiliriz. Anayasa başta olmak üzere, Hukuk Muhakemeleri Kanunu, Türk Medeni Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu hak sahibinin hakkını kullanırken objektif iyi niyet kuralları içinde hareket etmesini emretmiş aksi davranışın hukuk düzeni tarafından korunamayacağını belirtmiştir.

26. Başvuranın iddiaları, idarenin konuyla ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat, yargı kararları ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk Devleti olması, Hukuk devleti ve Anayasanın 8. maddesi hükmü gereğince idari makamların görevlerini yerine getirirken hukuka, kanunlara ve çağdaş hukukta evrensel olarak kabul görmüş ilkelere de uygun hareket etmek zorunda olması, adil yargılanma hakkını düzenleyen Anayasa'nın 36. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinin taraf devletlere, hukuk sistemlerini, mahkemelerin adil yargılanma hakkının gerekliliklerine uyum sağlayabilecekleri şekilde “organize etme yükümlülüğü” yüklemesi, hakkaniyete uygun yargılanmanın temel unsurunun, yargılamanın çekişmeli olması ve taraflar arasında silahların eşitliğinin sağlanması olduğu, avukatlığın, yargının kurucu unsurlarından olan ve yargının üç sacayağından bağımsız savunmayı temsil etmesi, bu kapsamda birçok meslek grubundan daha fazla haklara sahip olmasının tabii olması, Avukatlık Kanununun genel gerekçesinde de avukatın, bir kamu hizmeti yapması ve diğer adalet personeli ile çok yakın ilgisi bulunması cihetlerinden, avukatlık meslekinin diğer adalet hizmetleri ile tam bir ahenk içinde olmasının zaruri olduğu, 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 2. maddesinin, yargı organlarını avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunmakla yükümlü tuttuğu, Kanunun 46. maddesinde de avukat veya stajyerin, vekâletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını inceleyebileceği, bu inceleme isteğinin ilgililerce yerine getirilmesinin zorunlu olduğu düzenleme altına alındığı, sosyal hukuk devleti ilkesi gereğince, hem özel hukuk yargılaması hem cezaî (veya idarî) yargılama usulleri bakımından toplumsal barışın sağlanmasının da en az kişiler arasındaki hukukî menfaat (kişi menfaati) kadar önemli olduğu, bunun için kararın maddî gerçeği yansıtması ve yapılmış olan yargılamanın basit, hızlı ve ucuz bir yargılama olması gerektiği bununla birlikte; avukatların, yüklendikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliğince belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlü olduğu, bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudeneticilikurumu@hs01.kep.tr

düzeninin korumayacağı, bir hak sahibi hakkını kullanırken objektif iyi niyet kurallarına uymak, dürüst davranmak, başkalarını zarara uğratmamak zorunda olduğu hususları da birlikte değerlendirildiğinde; adalet hizmetlerinin tam bir ahenk içerisinde dengeli bir şekilde yürütülmesi için Avukatlık Kanununun 46. maddesinin uygulamasında avukat ve stajyerlere gerekli imkanın sağlanması gerektiği anlaşılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

27. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup, söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde idare tarafından istenilen bilgi ve belgelerin Kurumumuza süresi içinde ve gerekçeli olarak gönderildiği anlaşılmıştır.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

28. 14/06/2012 tarih ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun “Dava açma süresinin yeniden işlemeye başlaması” başlıklı 21’inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarece tavsiye kararı üzerine 30 gün içerisinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresinden arta kalan sürede **Ankara İdare Mahkemesine** yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre, **BAŞVURUNUN KABULÜ** ile;

Avukatlık Kanununun 46. maddesinin uygulamasında avukat ve stajyerlere gerekli imkanın sağlanmasına yönelik makul sürede işlem tesisini için ADALET BAKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Adalet Bakanlığı tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Tavsiye Kararının BAŞVURANA ve ADALET BAKANLIĞINA ayrıca bilgi için TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİNE tebliğine;

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3cb3-f785-7b1a

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

